

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XXIX. De pestilenti morbo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

Κεφ. κθ.

Περὶ τῆς λοιμικῆς πάθους.

CAP. XXIX.

De pestilenti morbo.

ΑΦηγήσομαι ὅτι τὰ περὶ τῆς ἐπισκεψά-
 σης νόσου τῆτο δ' ἐύλερον κ' πενήκοσόν ἐ-
 τ' ὅ, μὴ κατέτερον ἰσορηθέν, κρανησάσης καὶ
 πᾶσαν γῆν ἐπινεμηθείσης. Τῆς γ' ἀνιόχε
 πρὸς περσῶν ἀλάσης, ἔτεσιν ὕσερον δύο πά-
 θ' ἐπεδήμησε λοιμῶδες, ἐν τισὶ μὲν συμ-
 φερόμενον τῷ ὑπὸ θεκυδίδου γραφένῳ, ἐν τισὶ
 ὅ, πολλὰ διαλλάττον. καὶ ἤρχθη μὲν δὲ αἰ-
 θιοπίας, ὡς νυνὶ ἐλέγετο. τὴν δ' πᾶσαν ἀμοι-
 εαδὸν ἀειέδραμεν οὐκ ἐμὲν λω, ἐδ' ἐνας ἀν-
 θρώπων οἶμαι ἀπειράτους τ' ἐνοσήματ' ὁ κα-
 ταλειοπός. κ' ἐνίαι μὲν πόλεις ἐπὶ τοσούτων
 κατερέθησαν, ἀχει κ' τὰ παντάσασιν κενὰς
 οὐκ ἴσθ' ὡν γ' ἔστι. ἐστὶ δ' ἔπιλαβόμενον τὸ
 πᾶν ὅ, καφότερον μετ' ἠλθεν. ἔτε δ' κ' πε-
 ρσιδὸν τῶα τελαγμένην ἐνέσκηπτεν, ἔτε αὖ
 ἐπισκεψάν, ὁμοίως ἀπεχώρη. ἀλλὰ τῶας
 μὲν τόπως χειρῶν δ' ἐρχομένη κατεῖχεν.
 ἔτερες δ' ἤρ' διαλειεῖν, ἄλλες θεείζον-
 τ'. ἐκαστῆ δ' καὶ μελοπῶρα πρὸς οὐκ ὄντ'.
 καὶ ἐστὶν ἐνθά μέρους πόλεως ἀψάμενον,
 τῶν γε ἄλλων ἀπήλακτο μερῶν. καὶ πολ-
 λάκις λω ἰδέν ἐν ἐνοσέση πόλεις, ἐνίας οὐ-
 κίας ἐς ὑπερβολὴν φθειρομένας. ἐστὶ δ' ἔ
 μίας ἢ δύο φθαρειῶν οὐκίαν, τὸ λοιπὸν τῆς
 πόλεως ἀπαθές μεμενῆκε. ὡς δ' ἐγὼ ἐς τὸ
 ἀκριβές ἐπισκέψαντες κατελήφαμεν, αἱ
 ἀπαθείς μείνασαι οὐκίαι, κατὰ τὸν ἐφεξῆς
 ἐνιαυτὸν μόναι ἐπεπόνθησαν. τὸ δ' πάν-
 των ἀξιοδοξότερον, τῆτο λω, ὅτι εἰ γε
 συνέβαινε τῶν εἰλημμένων πόλεων οὐκίτη-
 ρας ἑτέρωθεν διάγω ἐνθά τὸ πάθ' ὅδε
 ἐπέσκηπε, καὶ κενὸν μόνον τοῖς παθήμασιν
 ἠλίσκοντο, οἱ ἐκ τῶν κρανηθειῶν πόλεων
 ἐν ταῖς ἀπαθείς πόλεσι διαλιώμενοι. καὶ
 ταῦτα μὲν πολλὰκις ἐν ταῖς ἀειόδοις
 τῶν κύκλων τῶν καλεμένων ἐπινεμήσεων,
 ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς ἑτέροις ἐγίνοντο τό-
 πους. μάλιστα δ' ὡανολεθρία (χερδὸν τοῖς
 ἀνθρώποις ἐπέπιπτεν, ἐν ἡ δ' ἀνθρώπων ἐτὶ τῆς
 περὶ καυδεκαετηρίδ' πρὸ κύκλου. ὡς καὶ
 ἐμὲ τὸν ταῦτα συγγραψάντα. Συμῶδον
 γ' καὶ τὰ κατ' ἐμὲ παρυφάναι τῆ ἰσο-
 ρεία, τὰ πρὸς φορεῖ τοῖς πρὸς φοροῖς

SED & pestem illam commemora-
 bo quæ iisdem temporibus ingruit,
 & quæ duobus jam & quinquaginta an-
 nis, quod nunquam antea accidisse le-
 gitur, grassata est, & universum prope
 terrarum orbem depasta. Etenim bi-
 centio post captam à Persis Antiochiam,
 pestilens morbus grassari cœpit, ali-
 quatenus quidem similis illi quem de-
 scribit Thucydides, aliquatenus autem
 dispar. Et initium quidem sumpsit ex
 Æthiopia, ut tunc ferebatur: omnem
 verò terrarum orbem per quasdam vi-
 ces peragravit, nullos, ut opinor, mor-
 tales intactos relinquens. Ac nonnul-
 læ quidem urbes ea calamitate adeò
 vexatæ sunt, ut incolis penitus vacuæ
 remanerent. In quibusdam autem lo-
 cis, quæ occupaverat levis perstrinxit.
 Neq; verò certa quadam anni tempe-
 state incumbere hæc lues: nec post-
 quam incubuisset, simili modo recede-
 bat. Sed nonnulla quidem loca initio
 hyemis occupavit: alia verno tempore:
 quædam æstate, alia procedente
 autumno, & in aliis quidem urbibus,
 cum aliquas partes attigisset, à reli-
 quis abstinuit. Ac sæpenumero cer-
 nere licebat, in urbe quæ non ægrota-
 ret, quasdam familias funditus interire.
 Alicubi verò, unâ aut alterâ familia
 consumptâ, reliqua civitas intacta re-
 mansit. Cæterum ut re attentius confi-
 derata observavimus, familiæ illæ quæ
 intactæ remanserant, sequente anno
 solæ hanc calamitatem expertæ sunt.
 Istud verò præ reliquis omnibus sin-
 gulari admiratione dignum fuit, quod
 si qui forte Cives earum urbium quas
 pestis illa corripuerat, alibi degerent
 in locis in quæ lues illa minime incu-
 buerat, soli hoc morbo corripiebantur
 illi, qui ex urbibus pestilentia infe-
 ctis oriundi, in intactis civitatibus mor-
 rabantur. Et hæc quidem sæpe tum in
 urbibus, tum aliis in locis eveniebant,
 labentibus circulis quos vulgo indi-
 ctiones appellant. Præcipue tamen an-
 no secundo uniuscujusque indictio-
 nis, exitialis perniciæ generi huma-
 no incumberebat. Adeo ut me quo-
 que qui ista scribo: visum enim est ea
 quoq; quæ ad me spectant, huic histo-
 riæ intexere, congrua locis congruis
 inferendo: me inquam, dum Gramma-

Ecc ij

ticorum scholas adhuc frequentarem sub pestis illius exordium, lues inguinalis corripuerit: & in morbis illis qui diverso tempore incubuerunt, tum multos ex liberis meis, tum uxorem & cognatos complures amiserim, servos ite & rusticos quamplurimos: indictionum circulis calamitates meas inter se quodammodo partientibus. Quo igitur tempore ista scribebam, annum agens ætatis octavum & quinquagesimum, ante hos duos annos, cum Antiochiam hic morbus quater jam invasisset: quatuor siquidem indictionum circuli ab exordio hujus mali præterierant, præter superius à me commemoratos, filiam quoque amiseram, & nepotem ex ea prognatum. Porro lues illa, ex diversis morbis conflata erat. Nam in nonnullis, à capite exorsa, oculos sanguinolentos & vultum tumidum efficiebat. Deinde in guttur descendens, quemcunque corripuisset, è medio tollebat. Aliis profluvium ventris contingebat. Quibusdã abscessus in inguine exorti, & graves inde febres accessere & intrabiduum fere aut triduum moriebantur, mente ac corpore perinde firmi, ac si nihil mali passi essent. Alii mente capti animam exhalabant. Carbunculi quoque ex corpore erumpentes, multis vitam ademere. Sed & nonnulli, cum semel atque iterum hoc morbo correpti evasisent, postea eadem egritudine tentati occubuerunt. Modus verò contrahendi morbi multiplex fuit, & ratione omnem superans. Alii enim eò solum quòd simul versati essent, aut in iisdem ædibus manerent, interierunt. Nonnulli cum attigissent tantum, aut in domum ingressi essent. Quidam in medio foro eam labem contrahebant. Nonnulli cum ex urbibus ea labe infectis aufugissent, ipsi quidem intacti remanserunt: Aliis verò qui sani erant, morbum intulere. Quidam licet cum multis eo morbo laborantibus mansissent, nec egros solum, verum etiam mortuos tetigissent, nullum tamen morbum contraxere. Alii cum propter liberorum ac necessariorum suorum internecionem modis omnibus studerent, ut ipsi quoque extinguerentur, atque idcirco cum agris assidue versarentur: tamen morbo voluntati eorum quodammodo reluctante, nullatenus correpti sunt. Cæterum lues ista per duos & quinquaginta annos, ut jam dixi, ad hoc usque tempus grassata est, cunctas

A ἀρμόζων. κατ' ἄρχας μὲν ἐν τῷ τοιούτῳ πάλαιος ληφθῆναι τοῖς καλεσμένοις βυβλίσι χαμαὶ διδασκάλου ἐπὶ φοιτῶντα. ἀποβλέπειν δὲ ἐν τοῖς διαφορῶς ἑπισημασμένοις παθήσει, πολλὰς τε τῶν ἑμῶν παροξύνει, καὶ γαμῆλιν καὶ τῆς λοιπῆς συγγενείας οὐκ ἴσαστι καὶ χωρείτας παμπόλλους ὡσπερ τῶν κινδύων τῶν ἑπισημασμένων τὰς ἐς ἐμὲ συμφορὰς μετρούμενων. ὅτε δ' ἐν ταῦτα ἔγραψον, ὄγδοον καὶ πενήντος ὄν τῆς ἡλικίας ἄγων ἐτ' ἑξήκοντα ἑτάτων δύο χροῶν, ἡδὴ τελευτῆς ἑπισημασθῆναι τὰ πάθη ἀνα τὴν ἀντιόχειαν, ἐπὶ τέταρτον ἀπ' ἀρχῆς διήλθε κύκλον, ἀπεβαλον θυγατέρα, τῶν παροξύνων ἀνδρα, καὶ τῶν ἑμῶν ἀνδρῶν παροξύνει. τὸ δὲ πάλαιον, ὅτι διαφορῶν νοσημάτων συνέκειτο. οὐκ ἴσαστι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀποκρίνον, καὶ ἐφ' ἄλλους ἀμαλῶδες, καὶ οὐδ' αὖν παροξύνων ἀπὸ γαστρῶν, ἐς τὸν λαμῶν καλῆς, καὶ τοῦ ἀποκρίνον ἕξ ἀνθρώπων ἀπέπεμπεν. ἀλλοῖς ῥύσι γαστρῶν ἐγένετο. τισὶ δὲ βυβλίσι ἐπανίστατο, ὡρρεῖοί τε ἐνθεν ἐξείστω καὶ ἐμῶν, ἡ τελευτῆς ἐπισημασθῆναι, ἴσα τοῖς μὲν παροξύνων Φεργανῶν τε ἐπὶ τὸ σῶμα συγκατακρίνον. ἕτεροι παροξύνων γαστρῶν τὸν λαμῶν ἀπέλιθσαν. καὶ ἀνδρακες δὲ ἐξ ἀλλοτρίων ἐδὲ ἀνθρώπων ἐφάνησαν. ἐστὶ δὲ καὶ ἀπὸ καὶ δις τινὲς κρανηθέντες καὶ διαφυγόντες, ἀλλοῖς κρανηθέντες ἀπώλλυτο. καὶ τὰ ἐς τὰς μελαλήψας δὲ διαφορὰ, καὶ λόγον ὑπερέβαλον. ④ μὲν γὰρ τῶν συνείναι μόνον καὶ συνείναι διακρίνον ἐφ' ἑτέρωθεν. ④ δὲ, καὶ παροξύνων μόνον. ④ δὲ, ἐπὶ τῶν οὐκ ἴσαστι γαστρῶν. ἄλλοι δὲ κατὰ ἀγορῶν οἶοι δὲ ἐπισημασθῆναι πόλεων παροξύνων, ἀπαθείας μεμαθήκασιν, τοῖς ἐνοσῶσι, τῆς νόσε μελαλήψας. ④ δὲ τὸ παροξύνων ἐπὶ ἡλώσαν πολλοῖς δὲ συνείναιθέντες νοσῶσι, καὶ πολλοῖς ἐνοσῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τελευτῆς οὐκ ἴσαστι παροξύνων μόνον. ④ δὲ, καὶ παροξύνων ὅπως ἀπώλλυτο διὰ τῶν παιδῶν ἢ οὐκ ἴσαστι πανορθρίαν ποιέμενοι, καὶ διὰ τῶν μελαλήψας ἐναλινθέντες τοῖς νοσῶσι, ὅμως ὡσπερ ἀναγωνιζόμενος τὰ πάθη παροξύνων βυβλίσι, ὅσα ἐπισημασθῆναι. ἐνεμήθη τῶν μόνον, ὡς μοι λέλεκται, μέγιστε τε παροξύνων δύο καὶ πενήντος χροῶν τετὸ τὸ παροξύνων

ἀπαντα πάλω νικήσαν. φιλόστρατον γὰρ
θωμάζει ὅπ γε πεντεκαίδεκα ὁ κατ' αὐτὸν
ἐκράτησε λοιμὸς. καὶ τὰ ἐξῆς ἡ ἀθήλα, ἐ-
καίσε ἰόντα, ἔο θεὸς διδοκῆσθ, ὁ κατὰ αἰτίας
ἐξέπρασάμεν, ἢ ποσὶ φέρειν) ἐγὼ ἡ ὄθεν
ἐξέβην ἐπάνωμι, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἱεσνια-
νῶ φράσω.

A quæ prius grassata sunt lues supergref-
sa. Nam Philostratus quidem mira-
tur, quòd sua ætate pestis quindecim
annis grassata sit. Quæ nam autem
posthæc eventura sint, incertum est,
cùm eò ferantur quòd visum fuerit Deo,
qui & causas rerum & eventus cogno-
vit. Ego verò illuc unde digressus sum
revertar, & reliquas res gestas Justinia-
ni commemorabo.

Κεφ. λ.

Περί τῆ φιλοχρηματίας καὶ ἀπληστίας ἱεσνιανοῦ.

Οἱεσνιανοῦ μὴν χρημάτων ἀπληστος, ἢ
τῶν ἀλλοτριῶν ἕως ἐκτόπως ἐρασιῆς,
ὡς καὶ τὸ ὑπήκοον ἀπαν χρυσίε ππεροῦσαν
τοῖς τε τὰς δόχαις Ἰππεροπύουσι, τοῖς τε τὰς
φόρες ἐκλέγεσι, καὶ τοῖς ὅσοι ἀπ' ἐδεμιάς
αἰτίας ῥάπην Ἰππεσλάς τοῖς ἀνθρώποις ἐτέ-
λασι. πολλὰς δὲ καὶ ἀναριθμὰς τῶν τὰ πολλὰ
κεκλιμένων, παρεφάσας ἀπεσοφάσας Ἰπ-
χρώσας, τὰς εἰσὰς ἀπάσας ἐζημίωσεν. ἢ δὲ
καὶ γυνὴ ἐταμεζομένη ἐποφθαλμισσάνω,
ὀμιλίαν πνὰ ἢ μίξιν ἀνέπλασεν, διότις ἀπαν-
τα φρεῖδα τὰ τῶν νόμων κατὰσθε, καὶ τὸν
ἱεσνιανοῦ προσεβλαμεισμένη τῆ ἀτόπιε κέρ-
δας, ὅλον τὸν πλάτον ἔσυκοφανηθέν, οἰ-
κομεσεσκιδάσαθε. ἔ ἀφθῆς δὲ χρημάτων
ὑπῆρχεν ὡσεὶ ἔπολλας ἀγίε, καὶ ἐκασαχε
ναὺς μετὰλοπρεπεῖς ἀνασῆσαι, ἀλλεσε βία-
γίε οἰκας ἐς ἐπιμέλσαν ἀνδρῶν τε καὶ γυναιῶν
ἀώρων τε καὶ ἐξώρων, ἔ τῶν ὑπὸ νοσημάτων
ποικίλων ἐνοχλημένων. συνάξίς τε με-
γάλας ἀποκληθῆσαι, ὄθεν δέοι ταῦτα γί-
νεσθ, παρεῖξαι τε καὶ ἀλλα μυρία δισεῖθ ἔ
θεῶ δροσκόντα, εἰπῆ ἐξ οἰκείων δρωῖν οἱ τὰ
των ἐργά, καὶ κατὰσθ τὰς (φῶν πρᾶξίε
καρποφορεῖν.

CAP. XXX.

De inexplebili avaritia Justiniani.

JUSTINIANUS quidem Justinianus inexple-
bilis avaritiæ, & alieni usque adeo
appetens, ut universas provincias Im-
perii Romani acceptâ pecuniâ venderet
Magistratibus, & tributorum ex-
actoribus, & iis qui absque ulla causa
insidias hominibus struere solent. Mul-
tos præterea, ac pene innumerabiles
qui opibus affluebant, concinnatis cal-
umniis omni patrimonio spoliavit.
Quod si quæ mulier corpore quæstum
faciens, consuetudinem aut stuprum a-
licui falsò objecisset, bonis ejus inhi-
ans, statim leges omnes ac jura viola-
bantur, & modo Justinianum turpis lu-
cri participem ad civisset, universas o-
pes ejus qui calumniâ appetitus fuerat
in domum suam transferebat. Idem ta-
men in expendenda pecunia admodum
largus fuit: adeo ut multas sacras ædes
& magnificas passim Ecclesias ædifica-
ret. Multas præterea religiosas domos
ad curandos viros ac mulieres, tam se-
nes, quam parvulos, & eos qui variis
morbis conflictabantur, exstruxit: Nec
mediocres redditus ad eam rem depu-
tavit. Innumera quoque alia gessit ad-
modum pia, Deoque accepta, dum-
modò ii qui hæc agunt, ex propriis fa-
cultatibus ea opera perficiant, & actus
suos puros, tanquam sacrificium, offe-
rant Deo.

Κεφ. λά.

Περί τῆ μεγάλης καὶ ἁγίας σοφίας, καὶ τῶν ἀγίων
ἀποστόλων.

ΑΝέσθησε ἡ κατὰ τὴν κωνσταντίνε,
πολλὰς μὲν ἐς κάλλος ἐξοσηκλήμενους
τὰ θεῶ καὶ τοῖς ἀγίοις σηκῆς. ἐδομήσαθε δὲ
μείγα τι ἔ ἀσπᾶβλήθον χεῖμα, ἐκ
ἱσορηθέν πῶποτε, τὸν μεγιστον τῆς ἐκ-
κλησίας νηον, δὴπρεπῆ τε καὶ ἐξοχον, καὶ

CAP. XXXI.

De magna Ecclesia sancte Sophia, &
sanctorum & Apostolorum.

IN CONSTANTINOPOLI, cum alias fa-
cras ædes miræ pulchritudinis in ho-
norem Dei ac Sanctorum construxit: tum
magnum illud & incomparabile opus,
cujusmodi nullum unquam fuisse me-
moratur: maximam scilicet Ecclesiam
S. Sophiae, decoram ac præcellentē, &
Ecc iiij